

Fiskavirking ella ikki?

Oddagrein

At eingin var ovurhonds fegin um „Fiskavirking“, vistu vit, men kanska ikki fyrr enn nú, at alt annað var so nógv betri - líkamikið um talan fór at vera um nakra aðra fiskavirking ella nærur onga - bara ikki við Fiskavirking“ uppi í leiknum.

Álskyns klók hevd, bæði innan Banka og Framtaksgrunn og umboðandi privatar áhugaðar keyparar av fiskavirkjum okkara eins og „Júvalsið“ av samgongufólki okkara á tingi, hava fingið til vega álskyns metingar um frægasta rakstrarferleika fyrri fiskatíðir okkara á landi, men uttan at vit eru vorðin so nógv klókari, tí hvørt týskt bara at siga sína søgu sum best.

Framtaksloysini vísa so ell duraförðing. Eingi mutar ímóti. Júst sum tá rópt verður grindað, tí hvat er tá at rópa aftur ímóti? Ikki so ólíkt kappræningini millum politikarar okkara í samband við kravið um bankakanningina, har heldur eingin teirra vildi verða fangaður aftastur í stafettini.

Fer fiskiveiða okkara fram eftir teimum skipanum, hon er ætlað at virka eftir, er kanska frægan vorðið við henni, enn fyrri bert fáum árum síðan, men so mikið verið státt við virðisskapanini á landi av hesum okkara nærur einasta tilfeingi.

Vónirnar til, at Fiskavirking skuldi gera tær stóru skreytirar í so máta, vóru misjavnar millum fólk, men hildið varð, at skipanin skuldi sleppa at standa sína roynd.

Vánaliga úrslitið kenna vit, men ikki hvussu vánaligt ella gott tað hevði verið uttan Fiskavirking. Virki uttanfyri samtakið hava onkur hóra undan, onnur enná havt framgongd, sum ell eisini fegnt um, meðan smærri nýggi, hvers lagnu enn ikki ber til at spáa um, eru løgst afturat.

„Dýra“ fiskiska arbeiðsmegin kann ikki vera orsök, heldur ikki longur orkuprísir í sama mun sum fyrr og neyvan heldur dygdir á landaða fiskinum í mun til aðrastaðni, har enn kemur fyrri, at landað verður ókrúvt - tí kanska heldur ikki bara, at framleiðarin eitur Fiskavirking.

Harafurtur er tað ikki serti undrunarvert, at nærur einki við fiskatíðir skal bera til í Føroyum og til feroyisku avreiðingarprísirnar, samstundis sum útlendingar, eitt nú bretar, dag og dagliga ástala okkum fyrri álvárliga undirbjóðing av okkara livsgrundarlagi á teirra marknaðum - og hetta hendir hóast tað, at uppboðssøluar hjá okkum, sum skuldu tryggja rættu prísirnar, nú hava virkað nóg leingi til at hava prógvað teirra virði - ella ikki.

At ikki gekst við Fiskavirking sum ætlað vita vit, eisini, at tað ikki er bara sum at siga tað, at fáa upp á fetur skilgøða samvirkandi feroyiska fiskasølu, eftir tann okkum uttanefir álagað monopolstrukturni, Gamla Fiskasølan so nógv ár virkaði undir.

Stærsti trupuleiki okkara man ikki vera, hvør virkar fiskin, men hvat vit fáa fyrri hann. Staðfesta vit, at heldur ikki so stórt felag sum Fiskavirking saman við verandi Fiskasølu kann gera neyðgugu framstigi í so máta, er jú eingin vón fyrri hvørgum teirra - og kanska heldur ikki meira at tala um við hesum báðum sum víðleikarum.

Tað skal vera langt frá okkum, at tilvilda um, at so er, samanbótið við, hvat aðrir feroyiskir fiskafremleiðarar fáa fyrri teirra vøru, ella hevdur fingið, var talan um somu neðir. Alt talar tí fyrri, at burtursæð frá ov lítilli ráveru, so er hevdsvinnitrupeleiki okkara í dag minni, hvør virkar okkara fisk, enn marknaðarættin.

Tað kann tí ikki annað enn undra, at henda nærur ikki verður tikin upp á tungu, hvørki av alvísu samgongufornum okkara, sum í hesum erkvísna máli í politiskum sjálvdrátti hava sett hoga ting okkara til viks, ella øðrum, sum í eini handavend kundu hugsa sær eitt virki ella bæði tvey.

Tí likamikið, hvussu nógv virki ella hvussu biliga, fingust á aðrar hendur, gjørdist úrslitið tað sama, batnaði marknaðarparturin ikki munandi.

At hesin veruleiki ikki eisini kann fáa ítt í samgongufornum okkara, hesar dagsins antifiskavirkingsmusketerar, loyva vit okkum at halda vera eins lagið, sum tað sjálvsagt er skilagott í álvara og undir ábyrgd fyrri úrslitum at virka fyrri bestu loysn av krígnum um fiskavirking okkara.

Fiskur ella bananir, líkamikið við tí, men verður politiska- eins og onnur orka ikki meira vend at virka fyrri betri sølu og marknaðarætti, heldur enn sum nú, bert móti at kappast um at útpeika, hvør ið er beist ella ikki, verða vit valia í bræði annað enn tann „fiskarepublik“, vit í roynd og veru eru.

At tað ikki fer at bera til í longdini, vita vit - men at tað er so, tá frægastu fiskavirkingarúrsli, vit kunnu ávísar, verða rokkin við fleking og saltning í trønglum skúrnum og kjallarum - eins og fyrri 100 árum síðan - kunnu vit hvørki tala ella øsa okkum frá.

Sosialurin

Bummkeypið av Nólsoyar Pállí minni enn sorgarleikurin av Sverra Ólason

Sverri Ólason, eitt av nýggju og stásiligu fiski-skipunum, fekk fyrri stuttum eina syndarlaga lagnu. Stillsigla kastaði landsstýrið á grøvina, og lítið og einki hoyrdist frá jarðarferðini frá feroyisku pressuni.

Landsstýrið valdi at økja um miðal livialdurin hjá flotanum. Hesa ferð við 11 mió. kr. í beinleiðis tapi, sum varð skuldskrivað feroyiska skattgildaranum.

Tað týskt ikki hava nervað almenna myndugleikan, at skipið, ið talan var um, var heimahoyrandi í einum lítlum sárberum útjáraðar-øki, ið hevur læt rygg til at bjarga tí almenna, sum so sváraði aftur at taka inntøkurnar frá tí við afturlatingini av flakavirkinum.

Hetta var gjørt eftir boðum frá tí seinni valda lögmanni okkara, ið framvegis situr tryggur á ovastu politisku rókini.

Hóast feroyisk rættindi í 1996 eftir toski og hýsu í fremmandum sjógvum ikki vóru færri enn 25.111 tons í 1996, og 13.202 tons av øðrum botnfiski, so untist ikki hesum skipi - einasta saltfiskatrolara í Suðuroynni - so frægan part av hesum ríkiðomi, at hann hóraði undan.

Einans 500 tons vóru honum loyvd at fiska í Barentshavinum - av øllum hesum ríkiðomi - og ongan-tíð fekk hann meiri enn stívliga helvt av árinum at fiska í. Hetta enná við útliti til enn rúmar ræsur í fremmandum sjógvum fyrri 1997.

Skipið skilti seg stutt sagt frá øðrum við tað, at tað fekk ikki loyvi til at fiska,

og er hetta ein grátlig søga, sum sigur alt um, hvussu avlagað feroyiska samfelagið gerst, fyrri hvønn dag sum gongur.

Meðal árshýrur við saltfiskatrolarum liggja omanfyrri 300.000 kr., og givið er, at tær sjálvandi fara at ávirka inntøkurnar hjá kommununum her suðuri. Ja, tað sær enná út til, at tað skal vera soleiðis.

Í hesum førinum, hvar lít-ið og einki var at taka av frammanundan, var talan um einar 20 inntøkur av slagnum.

Føroyar verða í fullum álvara- frá almennari síðu - flokkaðar upp í rík, minni rík og blóðfátækari, og frá-sæð almennu pressuni, stendur mangur spyrjandi eftir, hvat endamálið er.

Týskvöldið fann útvarpið frægt í at lesa tveir stubbar pø á pø upp úr Sosialinum fyrri onsdagin - annar eitt biligt lesarabræv hjá einum javnaðartingmanni - meðan tað á øðrum degi ikki gretti orð um stórtíðindini hjá Sv. Bak Jensen í sama blað um, at flakavirkid í Vági ikki skuldi lata upp aftur.

Eins og við Sverra Ólason skal virksemi á hesum leiðum jarðleggjast fyrri ein og hvønn prís. Eisini flakavirkid skal enda sum ein kálkað grøv, og stillisliga skal farast um hurðarnar.

Landsstýrið fekk í ár og mánaðir, frá veðhavarum, møguleika fyrri at veita hesum skipi liviføri einans við at loyva tí at loysa frá landi, men nei, so skuldi ikki verða.

Hugflog í umbýti av kvotum, hvar skip og bátar hava

Hergeir Nielsen
skrivur

verið send eystur og vestur, norð og suður, millum nærmið- og fjærleiðir hevur annars ikki væntað fyrri, men her bilaði.

Hví? Fíggjarligt ella rakstrarligt skilaloysi - ella ørvitis-skapur av nøkrum slagi - var ikki orsökini til, at skipið fór av knóranum, áðrenn tíðin var komin.

Tvørturimóti, so var raksturinn fyrri myndarlaga væl frægingin undir givnum treytum, so tað man kennast teimum, ið lögdu rygg til, ein beiskur biti at svølgja.

Við at skriva minningar-greinar verður eingin ríkur. Hinvegin - so skal her sendast teimum, ið politiskt hava biðið um at sleppa at umsita útjáraðarøki okkara, ein innlig áheitan um á ein ella annan hátt at tryggja okkum ein part av tí frammanfyrri nevnda tilfeingi, ið nú er mist við Sverra Ólasoni, og helst nakað væl afturat.

Tað eigur ikki at lata seg gera bara at liva sum politiskur eygleiðari í einari tíð, hvar almenn uppleggjast í vinnulív og samfelag er

dagligur kostur.

Vísandi til gøluna við Nólsoyar Pállí, hvar landsstýrið keypti kottin í sekk-inum, stendur ikki matari til við søluni av Sverra Ólasoni. Hesin var í prinsipp-inum seldur av landinum fyrri 6-8 mió. kr., ella uml. fjórðingsprís minni enn fáast kundi fyrri hann eftir metingarvirðinum.

Hetta sambært skips-meklaran, sum í heyst metti um søluvirðið av skipinum.

Í § 3 í lóg um ábyrgd landsstýrismanna stendur: „Hvør landsstýrismaður hevur ábyrgdina av teimum avgerðum, ið hann hevur tikið viðvíkjandi teimum málsekkum, sum honum eru latin upp í hendi at umsita.“

- og í grein 6, stk. 1 stendur: „Landsstýrismaður verður revsaður, um hann tilætlað ella av gnovm ó-sketni skógvar til viks tær skyldur, sum áleggja honum sambært lógtingslóg um umboðsvald Føroya ella lóggávuni annars ella starvsinnihaldi hansara.“

Tá ið eitt av nýggjastu fiskiskipum feroyinga verður givið burtur fyrri uml. fjórðingsprís minni, enn tað er vert á marknaðinum, kann ikki sigast annað enn, at tað á ongan hátt er víst neyðugt fyrilít við landsins virðum, og frægari grundar-lag fyrri misálitisvátan móti landsstýrismonnum fólkaflokksins, ið umsita fiskivinnu- og fíggjarmál, finna tingmenn neyvan aftur.

So vita teir tað.

Hergeir Nielsen

Lesarabrøv

Opið bræv til ÍSF

Viðvíkjandi limagjaldin-um 1996 - og stuðul annars.

At tit kunnu ditta tykkum at senda tilfika rokning á kr. 2.400,- fyrri limagjald 1996. Tí hugsa kanska slett ikki um, hvat stuðul tit hava jattað okkum áðrenn tit senda út rokningar?

Bogaskjóttingin fekk í 1996 jattað kr. 5.000,00 - ella kr. 2.500,00 - pr. felag. Sostatt er nettostuðulin kr. 100,00 til Ørv.

Skammast tit ikki?

Ikki bara tað - tí hava ikki út gildið bogaskjóttingini meiri enn kr. 2.000,00 fálit í stuðuli í 1996 - t.v.s. kr. 1.000,00 pr. felag.

Hvar eru hinar kr. 3.000,00?

Ella hvør hevur fingið hinar kr. 1.400,00, sum tit senda rokning til okkum fyrri?

Vit halda, at tit eiga at góðskriva okkum hesa rokning - ongan tíð ov

skjótt, tí soleiðis eiga limir ikki at viðfarast.

Vit ynskja tí svar **straks** - og tað saman við endaligari avrokning av stuðlinum 1996.

Netto kr. 100,00?

Hvat liggur lutfalsliga til feløg í minsta sersambandi á 3 feløg?

Yvir kr. 46.000,00!!!

Minsta játan til sersamband var í 1996 kr. 140.000,00.

Sjálvandi - tí sersam-bandsins fornenn sita sjálv-

ir og taka støðu til, hvussu býstast skal.

Nær fáa tit eyguni upp fyrri hesi maktmisnýtslu?

Ikki bara tit í stjórni ÍSF's, men eisini avvarðandi landsstýrismaður og Føroya Løgting?

Skammast tit ikki?

Schandorff Vang,
Bogaskjóttingfelagið Ørvur